

**“The Repentance of Theodosius the Great,
390 A.D. (Kyrie eleison)”**

Fugato for S.A.T.B. choir

Hari Kanakis
February 23, 2017

**«Η μετάνοια του Μεγάλου Θεοδοσίου,
390 μ.Χ. (Κύριε ελέησον)»**

Φουγκάτο για τετράφωνη μεικτή χορωδία

Χάρης Κανάκης
23 Φεβρουαρίου 2017

"The Repentance of Emperor Theodosius" (390 A.D.)

The massacre of thousands of Thessalonians in the Hippodrome, by order of the Emperor Theodosius, as punishment for the rebellion against the Gothic guard of the city, is among the most notorious historical atrocities.

In his effort to neutralize the risk of the Goths, Theodosius he (379 - 395 A.D.), sought to befriend them and invited many to settle in lands of the Empire. However the local population, did not stop to hate them, not only because they were foreigners, but also because they continued their raids. This dissatisfaction was particularly strong in Thessaloniki, where the city garrison consisted of Goths. In 390 A.D. the Governor of the Gothic guard Voutherichos, arrested and imprisoned for a trivial reason a very popular charioteer. The chariot races were due in a few days and the Thessalonians pleaded with Voutherichos to set the charioteer free, so that he could take part, but the Goth commander refused.

This refusal triggered a violent popular uprising something not unusual in Byzantium. During the riots almost all the Goths of the garrison, along with a lot of city officials, were killed and many public buildings were destroyed.

Theodosius was in Mediolanum (modern Milan), when he heard the news. He was enraged and decided to punish the city severely. The bishop of the city Ambrose, tried to persuade him show clemency, but without result.

The barbarous Gothic garrison city executed the punishment brutally. The people gathered in the Hippodrome, supposedly to watch the races. When the unsuspecting crowd got trapped, the soldiers rushed in and began to slaughter without discrimination. According to some records the victims totaled 7.000. According to others, 15,000.

After this crime, Theodosius was in Mediolanum during Christmas time and decided to go to church and take communion. Dressed in his priestly vestments St. Ambrose came to the church door, and did not allow the Emperor to enter. "Your hands are stained with blood," he said. Theodosius tried to defend himself and replied: "David has also sinned." To which Ambrose told replied: "You imitated in crime, now imitate him in repentance!" Theodosius obeyed, succumbed to the excommunication from the Church and returning to the palace submitted to the Church penance, from which he emerged after eight months. He was admitted again at the Christmas celebration after confessing publicly his sin, by prostrating himself on the ground, begging for forgiveness and repeating King David's words: «My soul has become one with the ground, give me life with your word».

The scene of the Emperor's repentance inspired this piece for mixed choir. The theme is set out by the voices in succession. Exceptionally and for this reason the Tenors do not have an entrance of their own and initially double the Basses. Gradually they start to acquire more independence and musical interest which scales up towards the end with the last announcement of «Eleison». The rising octave the in the second bar of the theme symbolizes the «Divine Invocation» the soul of the repentant Emperor.

The piece is dedicated to my spiritual father and dear brother, Priest Christos Dimitropoulos and the congregation of the Chapel of the Life Giving Source, in the New Philadelphia Park.

23/2/17

Hari Kanakis, Composer - Pianist

«Η Μετάνοια του Αυτοκράτορα Θεοδοσίου» (390 μ.Χ.)

Η σφαγή του 390 μ.Χ. χιλιάδων Θεσσαλονικέων στον Ιππόδρομο με διαταγή του Αυτοκράτορα Θεοδοσίου, ως τιμωρία για την εξέγερσή τους εναντίον της Γοτθικής φρουράς, έχει μείνει ιστορική για τη σκληρότητά της.

Στην προσπάθειά του να μειώσει τον Γοτθικό κίνδυνο ο Θεοδοσίος Α' (379 - 395 μ.Χ.), επιδίωξε να αποκαταστήσει φιλικές σχέσεις μαζί τους, καλώντας πολλούς από αυτούς να εγκατασταθούν μέσα στο βυζαντινό κράτος. Όμως οι ντόπιοι κάτοικοι δεν σταμάτησαν να τους μισούν και γιατί ήταν ξένοι, αλλά και γιατί συνέχιζαν τις ληστρικές επιδρομές. Η δυσαρέσκεια αυτή ήταν ιδιαίτερα έντονη στη Θεσσαλονίκη εξ αιτίας της Γοτθικής φρουράς.

Το 390 μ.Χ. ο διοικητής της φρουράς Βουτέριχος συνέλαβε και φυλάκισε, για ασήμαντο λόγο, έναν πολύ δημοφιλή ηνίοχο. Επειδή εκείνες τις μέρες θα γίνονταν οι αρματοδρομίες, οι Θεσσαλονικείς του ζήτησαν να τον αφήσει ελεύθερο ώστε να πάρει κι αυτός μέρος στους αγώνες, όμως εκείνος αρνήθηκε.

Η άρνηση αυτή στάθηκε αφορμή για να φουντώσει η υποβόσκουσα δυσαρέσκεια και να ξεσπάσει μια λαϊκή εξέγερση, φαινόμενο όχι ασυνήθιστο στο Βυζάντιο. Κατά τη διάρκεια των βίαιων ταραχών που ακολούθησαν, σκοτώθηκαν όλοι σχεδόν οι Γότθοι της φρουράς, καθώς και άλλοι αξιωματούχοι, ενώ πολλά δημόσια κτίρια καταστράφηκαν.

Όταν ο Θεοδοσίος πληροφορήθηκε τα γεγονότα, εξοργίστηκε και αποφάσισε να τιμωρήσει σκληρά την πόλη. Στα Μεδιόλανα (το σημερινό Μιλάνο της Ιταλίας) όπου βρισκόταν, ο επίσκοπος της πόλης Αμβρόσιος προσπάθησε να τον πείσει να φανεί επιεικής, αλλά χωρίς αποτέλεσμα.

Οι επιζήσαντες Γότθοι εκτέλεσαν την τιμωρία με τον πιο φρικτό τρόπο. Την επόμενη μέρα ο λαός προσήλθε ανυποψίαστος στον Ιππόδρομο, για να παρακολουθήσει τους αγώνες. Όταν το πλήθος συγκεντρώθηκε και παγιδεύτηκε, οι στρατιώτες ξεχύθηκαν μέσα και άρχισαν να σφάζουν όποιον έβρισκαν μπροστά τους χωρίς διάκριση. Τα θύματα έφτασαν τις 7.000 ή σύμφωνα με άλλες πηγές, τις 15.000.

Ύστερα από το έγκλημα αυτό ο Θεοδοσίος βρέθηκε τα Χριστούγεννα στα Μεδιόλανα και θέλησε να μεταβεί στην Εκκλησία για να κοινωνήσει. Όμως ο άγιος Αμβρόσιος, ντυμένος τα ιερατικά του άμφια, βγήκε στη θύρα του ναού και δεν του επέτρεψε να προχωρήσει. «Είναι τα χέρια σου βαμμένα με αίμα», του είπε. Προσπαθώντας να δικαιολογηθεί ο Αυτοκράτορας απάντησε στον Ιεράρχη: «Κι ο Δαβίδ αμάρτησε». Τότε ο Αμβρόσιος του είπε: «Τον μιμήθηκες στο έγκλημα, να τον μιμηθείς και στη μετάνοια!» Ο Θεοδοσίος υπάκουσε, υπέκυψε στον αφορισμό της Εκκλησίας και επιστρέφοντας στα ανάκτορα καθυποβλήθηκε στο επιτίμιο από το οποίο εξήλθε μετά από οκτώ μήνες. Έτσι έγινε πάλι δεκτός κατά την επόμενη εορτή της γέννησης του Χριστού, αφού ομολόγησε προηγουμένως δημόσια στον ιερό ναό την αμαρτία και πεσμένος μπρούμυτα με το πρόσωπο στο έδαφος, εκφώνησε το δαβιδικό εκείνο: «εκολλήθη τω εδάφει η ψυχή μου, ζήσον με κατά τον λόγον σου» (Ένα με το έδαφος έγινε η ψυχή μου, δώσε μου ζωή με τον λόγο σου), παρακαλώντας για συγγνώμη.

Από αυτή την σκηνή της μετάνοιας του Αυτοκράτορα είναι εμπνευσμένο το παρακάτω κομμάτι για τετράφωνη χορωδία με το θέμα να εκτίθεται διαδοχικά και από τις τέσσερεις φωνές. Κατ' εξαίρεση και για αυτόν τον λόγο ειδικά οι Τενόροι λένε το θέμα ντουμπλάροντας τους Μπάσους, χωρίς να έχουν δική τους ξεχωριστή είσοδο και διαφοροποιούνται πολύ αργότερα αποκτώντας σταδιακά ρόλο και μουσικό ενδιαφέρον. Η κλιμάκωση έρχεται προς το τέλος και δεν είναι τυχαία η τελευταία αναγγελία του «EiEison» από τους Τενόρους. Σημαντικό είναι επίσης το διάστημα της οκτάβας στο 2^ο μέτρο του θέματος, το οποίο συμβολίζει την «Θεία Επίκληση» της ψυχής του μετανοημένου Αυτοκράτορα.

Το έργο αφιερώνεται στον πνευματικό μου πατέρα, π. Χρήστο Δημητρόπουλο, αλλά και στο εκκλησίασμα του παρεκκλησίου της Ζωοδόχου Πηγής Άλσους Νέας Φιλαδέλφειας.

23-2-17

Χάρης Κανάκης, Συνθέτης – Πιανίστας

"The Repentance of Theodosius the Great, 390 A.D. (Kyrie eleison)"

Fugato for S.A.T.B. choir

«Η μετάνοια του Μεγάλου Θεοδοσίου, 390 μ.Χ. (Κύριε ελέησον)»

Φουγκάτο για τετράφωνη μικτή χορωδία

Χάρης Κανάκης

Hari Kanakis

23/2/2017

Andante ♩ = 72

SOPRANO

Ky
mp

ri - e e - le - i - son Chri - ste

ALTO

TENOR

BASS

S.

e - le - i - son Ky - ri - e e -

A.

Ky
mp

ri - e e - le - i -

T.

B.

10

S. *le - i - son* *Chri-ste* *e - le - i - son*

A. *son* *Chri-ste* *e - le - i - son* *Ky - ri -*

T.

B.

15

S. *Chri-ste* *e - le - i - son* *Ah!*

A. *-e* *e - le - i - son* *Ky-ri-ee - le - i - son* *Ah!*

T. *Ky - ri - e* *e - - le - i -*
mp

B. *Ky - ri - e* *e - - le - i -*
mp

20

S. *e - le - i - son* *Ah!*

A. *Chri - ste e - le - i - son* *e - le - i -*

T. *son* *e - le - i - son* *Oh! Ky - ri - e*

B. *son* *e - le - i - son* *Oh! Ky - ri - e*

25

S. *Ah!* *Ah!*

A. *son* *e - le - i - son* *e - le - i - son* *e - le - i - son* *Ah!*

T. *Ky - ri - e* *Ky - ri - e* *Ky - ri - ee - le - i - son*

B. *Ky - ri - e* *Ky - ri - e* *Ky - ri - ee - le - i - son*

S. *Ah!* *f* e - le - i - son

A. *Ah!* *f* *Ah!* *Ah!*

T. *Ky - ri - ee - le - i - son* *f* e - le - i - son *Ah!*

B. *Ky - ri - ee - le - i - son* *f* e - le - i - son *Oh!*

30 *div.* *unis.* *div.* *unis.*

S. *Ah!* *mp* *Chri - ste* e -

A. *Ky - ri - ee - le - i - son* *mp* *Chri - ste* e - le - i - son e - le - i -

T. *Ky - ri - e* *mp* e - le - i -

B. *Ky - ri - e* *mp* e - le - i -

35

S. *le - i - son* *Ah!* *Ah!* *div.* **f**

A. *son* *e - le - i - son* *Ah!* *Ky - ri - e*

T. *son* *e - le - i - son* *Ky - ri - e*

B. *son* *Oh!* *Oh!* *Oh!*

40 **rit.**

S. *Ah!* **p** > **ppp**

A. *Ah!* *Ah!* *Ah!* **f** **p** > **ppp**

T. *Oh!* *Ky - ri - e* *e - le - i - son* **f** **p** > **ppp**

B. *Ky - ri - e* *Ah!* *Ah!* **f** **p** > **ppp**

unis.

Parts for singers

Παρτιτούρες χορωδών

"The Repentance of Theodosius the Great, 390 A.D. (Kyrie eleison)"

Fugato for S.A.T.B. choir

«Η μετάνοια του Μεγάλου Θεοδοσίου, 390 μ.Χ. (Κύριε ελέησον)»

Φουγκάτο για τετράφωνη μικτή χορωδία

SOPRANO

Χάρης Κανάκης

Hari Kanakis

23/2/2017

Andante ♩ = 72

Ky
mp

ri - e e - le - i - son Chri - ste

e - le - i - son Ky - ri - e e - le - i - son Chri - ste e -

- le - i - son Chri - ste e - le - i - son Ah!

e - le - i - son Ah! Ah! Ah!

Ah! e - le - i - son Ah! unis.

div. unis. Chri - ste e - le - i - son Ah!

div. unis. Ah! Ah! rit. p ppp

"The Repentance of Theodosius the Great, 390 A.D. (Kyrie eleison)"

Fugato for S.A.T.B. choir

«Η μετάνοια του Μεγάλου Θεοδοσίου, 390 μ.Χ. (Κύριε ελέησον)»

Φουγκάτο για τετράφωνη μικτή χορωδία

ALTO

Χάρης Κανάκης

Hari Kanakis

23/2/2017

Andante ♩ = 72
6

10
mp Ky - ri - e e - le - i - son Chri - ste e -

15
le - i - son Ky - ri - e e - le - i - son

20
Ky - ri - ee - le - i - son Ah! Chri - ste e - le - i -

25
son e - le - i - son e - le - i - son e - le - i - son e - le - i -

30
son Ah! Ah! Ah! Ah! *f* Ky - ri - ee - le - i - son

35
Chri - ste e - le - i - son *mp* e - le - i - son e - le - i - son

40 rit.
Ah! Ah! *p* *ppp*

"The Repentance of Theodosius the Great, 390 A.D. (Kyrie eleison)"

Fugato for S.A.T.B. choir

«Η μετάνοια του Μεγάλου Θεοδοσίου, 390 μ.Χ. (Κύριε ελέησον)»

Φουγκάτο για τετράφωνη μικτή χορωδία

TENOR

Χάρης Κανάκης

Hari Kanakis

23/2/2017

Andante ♩ = 72

14 15

mp Ky - ri - e e - le - i - son e - le - i -

20

son Oh! Ky - ri - e Ky - ri - e Ky - ri - e Ky - ri - ee -

25

le - i - son *f* Ky - ri - ee - le - i - son e - le - i - son Ah! _____

30 35

Ky - ri - e e - le - i - son e - le - i - son _____ *mp*

Ky - ri - e Oh! _____ *f*

40 **rit.**

Ky - ri - e e - le - i - son _____ *p* *ppp*

"The Repentance of Theodosius the Great, 390 A.D. (Kyrie eleison)"

Fugato for S.A.T.B. choir

«Η μετάνοια του Μεγάλου Θεοδοσίου, 390 μ.Χ. (Κύριε ελέησον)»

Φουγκάτο για τετράφωνη μικτή χορωδία

BASS

Χάρης Κανάκης
Hari Kanakis
23/2/2017

Andante $\text{♩} = 72$

14 15

mp Ky - ri - e e - le - i - son e - le - i -

20

son Oh! Ky - ri - e Ky - ri - e Ky - ri - e Ky - ri - ee -

25 30

le - i - son *f* Ky - ri - ee - le - i - son e - le - i - son Oh! Ky - ri -

35

-e *mp* e - le - i - son Oh! Oh!

40 rit.

Oh! *f* Ky - ri - e Ah! Ah! *p* *ppp*